

Modernizacija i integracija seizmoloških podataka za proces obnove i planiranje buduće gradnje

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Novi priručnik predstavlja sustav smjernica i uputa za prostorne planere na lokalnoj i regionalnoj razini za implementaciju seizmoloških podataka i usmjeravanje prostora Hrvatske prema višem stupnju otpornosti na rizik od potresa

U Opatiji je 17. rujna 2024. održan edukacijsko-stručni skup "Modernizacija i integracija seizmoloških podataka za proces obnove i planiranje buduće gradnje" u organizaciji Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Sveučilišta u Zagrebu i Seizmološke službe RH pri Geofizičkome odsjeku Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta, koji je okupio stručnjake iz područja prostornog planiranja i seizmologije. Skup je dio provedbe reformske mjere C6.1. R4 "Modernizacija i integracija seizmičkih podataka za proces obnove i planiranje buduće gradnje te monitoring javne infrastrukture" u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. i jedan je od njegovih indikatora.

Tom je prigodom predstavljen Priručnik za integraciju seizmoloških podataka u sustav prostornog planiranja na lokalnoj i regionalnoj razini, koji predstavlja sustav smjernica i uputa za prostorne planere na lokalnoj i regionalnoj razini za integraciju seizmoloških podataka u prostorne planove. Autori priručnika su Krešimir Kuk, mr. sc. Ines Ivančić, dr. sc. Ivica Sović, dr. sc. Marija Mustač, Tomislav Fiket i dr. sc. Kristina Šariri.

U Priručniku opisani su osnovni pojmovi u seizmologiji, kako, gdje i zašto nastaju potresi te kako se oni kvantificiraju. Objašnjeno je kako se potres karakterizira, opisani su intenzitet i magnituda potresa te njihove razlike

i međusobna povezanost. Ukratko je prezentirano kako se potresi bilježe i analiziraju, opisana je seizmičnost Hrvatske i prikazane karte epicentara s pripadajućim magnitudama potresa koji su se dogodili te su istaknuti potresi koji su se manifestirali najvećom magnitudom.

Također su objašnjene osnove djelovanja potresa na građevine te dinamički parametri tla i građevina kojima se bavi inženjerska seizmologija. Priručnik sadržava karte potresnih područja Hrvatske. Opisana je metodologija njihove izrade, a objašnjene su čak i karte koje su se prije koristile.

Prikazani su hrvatska mreža seizmoloških postaja, stalne i mobilne po-

staje osnovne mreže, privremene pri-vredne seizmološke postaje te postaje postavljene u sklopu znanstvenih projekata.

Predstavljeni su i sustavi automatske obrade podataka u seizmologiji, sustav ranog upozoravanja o potresu i sustav promptnog obavješćavanja o potresima, a komentirano je i njihovo korištenje u Hrvatskoj.

Grafički dio Priručnika sadržava karte seizmičkog hazarda koje prikazuju iznose (horizontalnih) vršnih ubrzanja tla (tipa A) za povratno razdoblje od 475 godina za cijelu Hrvatsku te za svaku županiju posebno te kartu epicentara potresa na području Hrvatske. Priručnik je izradila Seizmološka služba pri Geofizičkome odsjeku Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Može se besplatno preuzeti na mrežnoj poveznici: https://mpgi.gov.hr/User-DocImages/dokumenti/NPOO/Prirucnik_integracija_seizmoloških_podataka_v11.9.2023.pdf.

Na skupu u Opatiji bili su prezentirani i primjeri prostornih planova i stručnih podloga koji su izrađivani za pojedine planove (kartografski prikazi s težištem na seizmologiji, inženjerskoj geologiji i pedologiji) s komentarima o načinu primjene tih podloga u prostornim planovima. Istaknuta je potreba izrade novih stručnih podloga kao preduvjeta za uspješno prostorno planiranje u Republici Hrvatskoj.

U Opatiji je tog dana bila organizirana tematska edukacija za područje Primorsko-goranske županije, Istarske županije, Ličko-senjske županije i Karlovačke županije, a stručni će skupovi biti održani i u Osijeku (17. listopada 2024.), Splitu (22. studenoga 2024.) i Zagrebu (5. prosinca 2024.).